

The People Have Spoken: Gay Marriage, female Orthodox rabbis, and Disability: How long does tradition think we should wait for “the Rabbis” to step up?

1. <u>Deut. 17:8-11: Rabbinic Authority</u>	<u>דברים יז:ח-יג</u>
<p>If a case is too baffling for you to decide, be it a controversy over homicide, civil law, or assault—matters of dispute in your courts—you shall promptly repair to the place that the LORD your God will have chosen,</p> <p>9 and appear before the levitical priests, or the magistrate in charge at the time, and present your problem. When they have announced to you the verdict in the case,</p> <p>10 you shall carry out the verdict that is announced to you from that place that the LORD chose, observing scrupulously all their instructions to you.</p> <p>11 You shall act in accordance with the instructions given you and the ruling handed down to you; you must not deviate from the verdict that they announce to you either to the right or to the left.</p>	<p>כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דָּבָר לְמִשְׁפָּט – בֵּין דָּם לְדָם, בֵּין דֵּין לְדֵין, וּבֵין נִגַע לְנִגַע, דְּבַר רִיבַת בְּשַׁעְרֶיךָ – וְקִמַּתְּ וְעָלִיתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ.</p> <p>וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיָּמִים הֵהֵם, וְדַרְשְׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֶת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט.</p> <p>וְעָשִׂיתָ עַל פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ מִן הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר ה' וְשִׁמְרַתְּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יוֹרֶךָ.</p> <p>עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרֶךָ וְעַל הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר יֹאמְרוּ לְךָ תַעֲשֶׂה, לֹא תִסּוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יָמִין וּשְׂמָאל.</p>

I. **Rabbis need the People**

2. <u>Talmud Bavli, Megillah 24b</u>	<u>תלמוד בבלי מסכת מגילה דף בד עמוד ב</u>
<p>MISHNAH. A priest whose hands are deformed should not lift up his hands [to say the priestly blessing]. R. Judah says: Also one whose hands are discolored with woad should not lift up his hands because [this makes] the congregation look at him.</p> <p>GEMARA. ....</p> <p>R. Huna said: A man whose eyes run should not lift up his hands. But was there not one in the neighborhood of R. Huna who used to spread forth his hands? — The townspeople had become accustomed to him. It has been taught to the same effect: 'A man whose eyes run should not lift up his hands, but if the townspeople are accustomed to him, he is permitted'.</p> <p>R. Johanan said: A man blind in one eye should not lift up his hands. But was not there one in the neighborhood of R. Johanan who used to lift up his hands? — The townspeople were accustomed to him. It has been taught to the same effect: 'A man blind in one eye should not lift up his hands, but if the townspeople are accustomed to him, he is permitted'.</p>	<p>משנה. כהן שיש בידי מומין לא ישא את כפיו. רבי יהודה אומר: אף מי שהיו ידיו צבועות סטיס לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בו.</p> <p>גמרא. ...</p> <p>אמר רב הונא: זבלגן לא ישא את כפיו. – והוא ההוא דהוה בשיבבותיה דרב הונא, והוה פריס ידיה! – ההוא דש בעירו הוה.</p> <p>תניא נמי הכי: זבלגן לא ישא את כפיו, ואם היה דש בעירו – מותר.</p> <p>אמר רבי יוחנן: סומא באחת מעיניו לא ישא את כפיו.</p> <p>והוא ההוא דהוה בשיבבותיה דרבי יוחנן, דהוה פריס ידיה! – ההוא דש בעירו הוה.</p> <p>תניא נמי הכי: סומא באחת מעיניו לא ישא את כפיו, ואם היה דש בעירו – מותר.</p>

1. <u>Mishnah Yadayim 4:4</u>	<u>משנה ידדים ד:ד</u>
<p>On that very day, Yehuda, an Ammonite convert, came and stood before them in the Beit Midrash, and said to them, "What is my status with regard to whether I can enter [via marriage] into the congregation [of Israel]?" Rabban Gamliel said to him, "You are prohibited." Rabbi Yehoshua said to him, "You are permitted." Rabban Gamliel said to him, "The verse says, (Deuteronomy 23:4) 'An Ammonite and a Moavite may not enter into the congregation of the Lord, even to the tenth generation,' and so forth." Rabbi Yehoshua said to him, "And are the Ammonites or Moavites still [dwelling] in their own place? Sancheriv, king of Assyria, already arose and blended all the nations, as the verse says, (Isaiah 10:13) 'I have removed the borders of nations, and I have plundered their treasures, and like a great warrior laid low the inhabitants.'" Rabban Gamliel said to him, "The verse [also] states, (Jeremiah 49:6) 'And afterwards I shall return the captives of the children of Ammon,' and they are already returned." Rabbi Yehoshua said to him, "The verse [also] states, (Amos 9:14) 'And I shall return the captives of my nation Israel,' [and Judah], and they are not yet returned." They [the Sages, subsequently] permitted him [the Ammonite convert] to enter into the congregation.</p>	<p>בו ביום בא יהודה, גר עמוני, ועמד לפניהם בבית המדרש. אמר להם, מה אני לבא בקהל. אמר לו רבן גמליאל, אסור אֶתָּה. אמר לו רבי יהושע, מתר אֶתָּה. אמר לו רבן גמליאל, הכתוב אומר (דברים כג), לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי וגו'. אמר לו רבי יהושע, וכי עמונים ומואבים במקומן הן. כָּבֵר עָלֶיךָ סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אֲשׁוּר וּבִלְבַל אֶת כָּל הָאֲמּוֹת, שְׁנָאֲמַר (ישעיה י), וְאָסִיר גְבוֹלוֹת עַמִּים וְעִתּוּדוֹתֵיהֶם שׁוֹשְׁתִי וְאוֹרִיד כְּאֲבִיר יוֹשְׁבֵימ. אמר לו רבן גמליאל, הכתוב אומר (ירמיה מט), וְאַחֲרַי כֵּן אָשִׁיב אֶת שְׁבוֹת בְּנֵי עַמּוֹן, וְכָבֵר חֲזָרוּ. אמר לו רבי יהושע, הכתוב אומר (עמוס ט), וְשִׁבְתִּי אֶת שְׁבוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְיִהְיֶה, וְעֵדִין לֹא שָׁבוּ. הִתִּירוּהוּ לְבֹא בְּקֹהֶל:</p>

II. The Halakhic Force of Folk Intuition

2. <u>Talmud Pesachim 66a: Hillel: Children of Prophets</u>	<u>תלמוד בבלי פסחים דף סו עמוד א</u>
<p>Our Rabbis taught: This Halachah was hidden from [i.e., forgotten by] the Bene Bathyra. On one occasion the fourteenth [of Nisan] fell on the Sabbath, [and] they forgot and Passover, they did not know whether the Passover overrides the Sabbath or not. Said they, 'Is there any man who knows whether the Passover overrides the Sabbath or not?' They were told, 'There is a certain man who has come up from Babylonia, Hillel the Babylonian by name, who served the two greatest men of the time, and he knows whether the Passover overrides the Sabbath or not [Thereupon] they summoned him [and] said to him, 'Do you know whether the Passover overrides the Sabbath or not?' 'Have we then [only] one Passover during the year which overrides the Sabbath?' replied he to them, 'Surely we have many more than two hundred Passovers during the year which override the Sabbath! Said they to him, 'How do you know it?' He answered them, 'In its appointed time' is stated in connection with the Passover, and 'In its appointed time' is stated in connection with the Tamid; just as 'Its appointed time' which is said in connection with the Tamid overrides the Sabbath, so 'Its appointed time' which is said in connection with the Passover overrides the Sabbath. Moreover, it follows a minori, if the Tamid, [the omission of] which is not punished by Kareth, overrides the Sabbath, then the Passover, [neglect of] which is punished by kareth, is it not logical that it overrides the Sabbath! They immediately set him at their head and appointed him Nasi</p>	<p>תנו רבנן: הלכה זו נתעלמה מבני בתירא. פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת, שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם לאו. אמרו: כלום יש אדם שיודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו? אמרו להם: אדם אחד יש שעלה מבבל, והלל הבבלי שמו, ששימש שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון ויודע אם פסח דוחה את השבת אם לאו. שלחו וקראו לו. אמרו לו: כלום אתה יודע אם הפסח דוחה את השבת אם לאו? אמר להם: וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת? והלא הרבה יותר ממאתים פסחים יש לנו בשנה שדוחין את השבת. אמרו לו: מנין לך? אמר להם: נאמר מועדו בפסח ונאמר מועדו בתמיד. מה מועדו האמור בתמיד - דוחה את השבת אף מועדו האמור בפסח - דוחה את השבת. ועוד, קל וחומר הוא: ומה תמיד שאין ענוש כרת דוחה את השבת, פסח שענוש כרת - אינו דין שדוחה את השבת. מיד הושיבוהו בראש ומינוהו</p>

<p>[Patriarch] over them, and he was sitting and lecturing the whole day on the laws of Passover. He began rebuking them with words. Said he to them, <u>'What caused it for you that I should come up from Babylonia to be a Nasi over you? It was your indolence, because you did not serve the two greatest men of the time, Shemaiah and Abtalyon.'</u> Said they to him, 'Master, what if a man forgot and did not bring a knife on the eve of the Sabbath?' <u>'I have heard this law,' he answered, 'but have forgotten it. But leave it to Israel: if they are not prophets, yet they are the children of prophets!'</u> On the morrow, he whose Passover was a lamb stuck it [the knife] in its wool; he whose Passover was a goat stuck it between its horns. He saw the incident and recollected the Halachah and said, 'Thus have I received the tradition from the mouth[s] of Shemaiah and Abtalyon.'</p>	<p>נשיא עליהם, והיה דורש כל היום כולו בהלכות הפסח. התחיל מקנטרן בדברים, אמר להן: <u>מי גרם לכם שאעלה מבבל ואהיה נשיא עליכם - עצלות שהיתה בכם, שלא שמשתם שני גדולי הדור שמעיה ואבטליון.</u> אמרו לו: רבי, שכח ולא הביא סכין מערב שבת מהו? אמר להן: הלכה זו שמעתי ושכחתי. אלא, <u>הנח להן לישראל אם אין נביאים הן - בני נביאים הן.</u> למחר, מי שפסחו טלה - תוחבו בצמרו, מי שפסחו גדי - תוחבו בין קרניו. ראה מעשה ונזכר הלכה, ואמר: כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון</p>
<p>3. Talmud Berachot 45a: The People Have Spoken [One who drinks water to quench thirst says: that everything was created by Gd's word.] R. TARFON SAYS: WHO CREATES MANY LIVING THINGS AND THEIR REQUIREMENTS. Raba son of R. Hanan said to Abaye, according to others to R. Joseph: What is the law? He replied: <u>Go forth and see how the nation has spoken.</u></p>	<p>תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מה עמוד א רבי טרפון אומר: בורא נפשות רבות וחסרונן. אמר ליה רבא בר רב חנן לאביי, ואמרי לה לרב יוסף: הלכתא מאי? - אמר ליה: פוק חזי מאי עמא דבר.</p>
<p>4. Jerusalem Talmud Yevamot 7:3 A case came before Rabbi Yehoshua ben Levi. He said "Go and see how the community practices." Rabbi Avun in the name of Rabbi Yehoshua ben Levi said "and it is not a [specific] halakhic matter. Rather, any halakhah that is undecided in the court, and you don't know what to rule: go and see how the community practices, and practice that way."</p>	<p>תלמוד ירושלמי יבמות פרק ז ג אתא עובדא קומי רבי יהושע בן לוי אמר צא וראה היאך הציבור נוהג. רבי אבון בשם רבי יהושע בן לוי ולא דבר הלכה זו. אלא כל הלכה שהיא רופפת בבית דין ואין את יודע מה טיבה צא וראה היאך הציבור נוהג ונהוג.</p>

III. Examples of The Voice of the People at Work

<p>5. Yalkut Yosef: Morning routine: notes 3. The Bathroom: The Holy Tongue in the Bathroom (R. Yitzhak Yosef 1971, current chief Sephardi rabbi) [The printing of secular invitations in Hebrew] is not the same as the permission to speak Hebrew in the bathroom. [The invitations] are different because even with a secular matter, the Hebrew letters endure when written and are dishonored. And the book Brit Kehuna defended this lenient practice, because of its great benefit to the house of Israel by making Hebrew known to the masses, which restores the crown to its former glory to the point that everyone speaks the Holy Tongue in order to learn Written and Oral Torah. [A significant portion of these words are from my father, may he live long], and he wrote further about the matter and concluded: <u>Go out and see what the people have ruled, as the world is not careful to refrain from this. And let Israel be, if they are not prophets, they are children of prophets. But they need to be careful about disposing of them carefully.</u></p>	<p>ילקוט יוסף השכמת הבוקר הערות סימן ג' - הנהגת בית הכסא ואין זה ענין למה שהתירו לומר דברי חול במרחץ בלשון הקודש, דשאני הכא שהאותיות שבכתב אשורי נשארים קיימים בדבר שכתוב בדברי חול, והווי זלזול לגבייהו. ובספר ברית כהונה ח"ג (מע' א אות ו) כתב ללמד זכות על המנהג להקל בזה, כי רב טוב הצפון בהן לבית ישראל, שעל ידי כך מפרסמים את לשון הקודש לכל המון העם, ולהחזיר עטרה ליושנה, שידעו וילמדו כל העם לשון הקודש, כדי ללמוד בהם בתורה שבכתב ושבעל פה... [חלק ניכר מהדברים הנ"ל הם מדברי מרן אאמו"ר שליט"א]. שוב יצא לאור שו"ת יביע אומר חלק י', ושם (חיו"ד סימן נח אות יח, עמוד שעח), כתב עוד בענין, וסיים: <u>פוק חזי מאי עמא דבר, שכל העולם אין נזהרים בזה, והנח להם לישראל אם אינם נביאים בני נביאים</u></p>
---	--

	<p><u>הם</u>. ורק צריך להזהיר את מקבלי ההזמנות לבל ישליכו אותן לאשפה, ולשומרן במקום מיוחד].</p>
<p>6. <u>Rav Ovadia Yosef, Yehaveh Da'at 2:5: Praying with secular melodies</u> (1920-2014 Iraq, Egypt, Israel)</p> <p>Is it permitted to say Kaddish and Kedusha to the tune of secular songs? Answer: Rabbi Judah the Hassid wrote in Sefer Hassidim (12th Ashkenaz) that "Someone whose voice is beautiful should be careful not to sing non-Jewish tunes, as it is a sin. The beautiful voice was given to praise the Blessed Creator and not for sin."...but to recite holy songs and tunes to the melody of secular tunes seems to be permitted. Even though the Rabbi Mas'ud Rakkah (Turkey, Libya 1690-1768) understood from Sefer Hassidim above that even the if the lyrics themselves are holy, the non-Jewish tune will ruin it, as it inserts filth into a holy space.... However, Rabbi Yaakov Haim Sofer (18th Turkey) was displeased by prayer leaders using foreign melodies for kaddish and kedusha. However, it seems that the halakhah follows the permissive authorities, as many authorities practiced that way... and <u>any halakhah that is undecided, go out and see how the community is practicing, and practice that way.</u></p>	<p><u>שו"ת יחזה דעת חלק ב סימן ה</u> שאלה: האם מותר לומר קדיש או קדושה במנגינה של שירי עגבים? תשובה: רבי יהודה החסיד בספר חסידים (סימן תשסח) כתב, מי שקולו נעים יזהר שלא יזמר ניגוני נוכרים, כי עבירה היא, ולא ניתן לו קול נעים אלא לשבח לבורא יתברך ולא לעבירה. ע"כ.... אבל לומר שירי קודש ופזמונים במנגינה שחברה בלחן של שירי עגבים, נראה שאין בזה איסור כלל. ואף על פי שהגאון רבי מסעוד רקח בספר מעשה רוקח (פרק ח' מהלכות תפלה יא), הבין בכוונת רבי יהודה החסיד בספר חסידים הנ"ל שאפילו כשהשיר מצד עצמו יהיה קודש, ניגון הנוכרים שבו יפסידהו, כי הכניס הטינופת במקום הקדושה.... ואמנם מדברי הגאון רבי חיים פלאג'י בספר כף החיים (סימן יג אות ו) מתבאר שאין דעתו נוחה משליחי צבור המנגנים קדיש וקדושה על פי המקאם בלחן של שירי נוכרים, אולם נראה שהעיקר להלכה כדברי הזכור לאברהם והכרך של רומי שהתירו בזה, מאחר שכן עשו מעשה רב גדולי ישראל. וכן הסכים הגאון רבי אליהו חזן, אב"ד אלכסנדריא של מצרים, בשו"ת תעלומות לב חלק ג' בליקוטים (דף צו ע"ב). <u>וכל הלכה שהיא רופפת בידך צא וראה מה הצבור נוהגים ונהוג בן.</u></p>
<p>7. <u>Rambam Gifts to the Poor 8:12 Redeeming Captives</u> (1135-1204 Spain/Egypt)</p> <p>One should not redeem captives for more than their value, because of Tikkun Olam, so that the enemy should not pursue after them in order to take them captive.</p>	<p><u>רמב"ם, הלכות מתנות עניים פרק ח הלכה יב</u> אין פודין את השבויים ביתר על דמיהן מפני תקון העולם, שלא יהיו האויבים רודפין אחריהם לשבותם.</p>
<p>8. <u>Radbaz 1:40 (15th-16th Spain-Israel)</u></p> <p>The whole nation of Israel has already become accustomed to redeem captives for more than their value on the slave market. And you have to let Israel be who they are, since they are doers of kindness the children of doers of kindness.</p>	<p><u>שו"ת רדב"ז חלק א סימן מ</u> כבר נהגו כל ישראל לפדות את השבויים יותר מכדי דמיהן הנמכרים בשוק... והנח להם לישראל שהם גומלי חסד בני גומלי חסד</p>
<p>9. <u>Rambam Laws of Marriage 21:10: Spousal Violence</u></p> <p>Any woman who refrains from performing her obligatory labor may be forced to do so even with a rod.</p>	<p><u>רמב"ם הלכות אישות כא:</u> כָּל אִשָּׁה שֶׁתִּמְנַע מִלַּעֲשׂוֹת מְלָאכָה מִן הַמְּלָאכֹת שֶׁהִיא חַיֶּבֶת לַעֲשׂוֹתָן כּוֹפִין אוֹתָהּ וְעוֹשֶׂה אֶפְלוּ בְּשׁוֹט.</p>
<p>10. <u>Raavad ad loc.</u> (Avraham ben David 12th Provence)</p>	<p><u>השגות הראב"ד שם</u> א"א: מעולם לא שמעתי יסור שוטים לנשים, אלא שממעט לה צרכיה ומזונותיה עד שתכנע</p>

<p>I have never heard of punishing women with rods. Rather, a man may reduce the amount he provides for her needs and food until she submits.</p>	
<p>11. Rambam Ishut 24:12 What is meant by "the Jewish faith"? The customs of modesty that Jewish women practice. When a woman performs any of the following acts, she is considered to have violated the Jewish faith: a) she goes to the marketplace or a lane with openings at both ends without having her head [fully] covered - i.e., her hair is covered by a handkerchief, but not with a veil like all other women,</p>	<p>רמב"ם הלכות אישות כד:יב וְאִי זוּ הִיא דַּת יְהוּדִית הוּא מְנַהֵג הַצְּנִיעוּת שְׁנֵהֲגוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. וְאֵלּוּ הֵן הַדְּבָרִים נְשָׂאִם עֲשֵׂתָה אַחַת מֵהֶן עֲבָרָה עַל דַּת יְהוּדִית. יוֹצֵאָה לְשׁוּק אוֹ לְמַבּוּי מְפַלֵּשׁ וְרֹאשָׁה פְּרוּעַ וְאִין עָלֶיהָ רְדִיד כָּבֵל הַנָּשִׁים. אִף עַל פִּי שֶׁשְׁעָרָה מְכַסֶּה בְּמִטְפַּחַת.</p>
<p>12. Rav Ovadiah Yosef Yabia Omer 4 Even haEzer 3 There is no reason to object to women's current permissive custom. By definition, the reason is because custom comes and overrules custom, and if so even unmarried girls who do not bind their hair, according to the Magen Avraham, since it is merely a matter of modesty, custom comes and overrules custom.</p>	<p>שו"ת יביע אומר ח"ד אע"ע סימן ג אין להקשות על מנהג הנשים...בזה"ז נהגו היתר בדבר, וע"כ דה"ט משום דאתי מנהג ומבטל מנהג, וא"כ אף שנהגו אז הבתולות שלא לילך פרועי ראש בשערות סתורות, לדעת המג"א, כיון שאינו אלא משום צניעות בעלמא, אתי מנהג ומבטל מנהג</p>

13. Partnership Minyanim

http://www.edah.org/backend/JournalArticle/1_2_shapiro.pdf

14. Same-sex attraction

<http://www.eshelononline.org/high-school-pledge/>

the distinction between partnership and physical intimacy is the suggestion of a colleague and not my own.

IV. The Next Frontiers

<p>15. Talmud Ketubot 82b So it was also taught elsewhere: At first they used to give merely a written undertaking in respect of [the kethubah of] a virgin for two hundred zuz and in respect of that of a widow for a maneh, and consequently they grew old and could not take any wives. It was then ordained that the amount of the kethubah was to be deposited in the wife's father's house. At any time, however, when the husband was angry with her he used to tell her, 'Go to your kethubah'. It was ordained, therefore, that the amount of the kethubah was to be deposited in the house of her father-in-law. Wealthy women converted it into silver, or gold baskets, while poor women converted it into brass tubs. Still, whenever the husband had occasion to be angry with his wife he would say to her, 'Take your kethubah and go'. It was then that Simeon b. Shetah ordained that the husband must insert the pledging clause, 'All my property is mortgaged to your kethubah'.</p>	<p>תלמוד כתובות דף פב עמוד ב תניא נמי הכי: בראשונה היו כותבין לבתולה מאתים ולאמנה מנה, והיו מזקינין ולא היו נושאים נשים, התקינו שיהיו מניחין אותה בבית אביה; ועדיין כשהוא כועס עליה, אומר לה לכי אצל כתובתיך, התקינו שיהיו מניחין אותה בבית חמיה, עשירות עושות אותה קלתות של כסף ושל זהב, עניות היו עושות אותה עביט של מימי רגלים; ועדיין כשכועס עליה, אומר לה טלי כתובתיך וצאי, עד שבא שמעון בן שטח ותיקן, שיהא כותב לה כל נכסי אחראין לכתובתה.</p>
---	---